

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain 61 ja 79 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan terveydenhuoltolain muutettavaksi siten, erityisvastuualuejako tapahtuvat muutokset olisi mahdollista ottaa huomioon yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoituksen jakamisessa myös kesken laissa säädetyn nelivuotiskauden. Nykyisten säännösten mukaan sosiaali- ja terveysministeriö jakaa yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoituksen prosentiosuuksina viidelle erityisvastuualueelle ne-

livuotiskaudeksi kerrallaan. Rahoituspäätös perustuu edellisen nelivuotiskauden tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden toteutumiseen sekä tutkimuksen laatuun, määrään ja tuloksellisuuteen. Jos erityisvastuualuejako muuttuu kesken nelivuotiskauden, tulisi kannustavuuden ylläpitämiseksi pystyä muuttamaan rahanjakoa vastaavasti.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 61 - 64 §:ssä säädetään valtion rahoituksesta yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen. Sosiaali- ja terveysministeriö määrittelee yhteistyössä erityisvastuualueiden tutkimustoimikuntien kanssa yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen painoalueet ja tavoitteet nelivuotiskausittain.

Yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen myönnetään valtion rahoitusta erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille, jotka päättävät tutkimusrahoituksen osoittamisesta tutkimushankkeille. Rahoitusta maksetaan erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille sosiaali- ja terveysministeriön neljäksi vuodeksi kerrallaan tekemän päätöksen mukaisesti. Ministeriön päätös perustuu tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden toteutumiseen sekä tutkimuksen laatuun, määrään ja tuloksellisuuteen edellisellä nelivuotiskaudella.

Erityisvastuualueen sairaanhoitopiirin kuntayhtymien on perustettava alueelleen yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunta, jossa on monitieteinen edustus erityisvastuualueen terveydenhuollon toimintayksiköistä. Tutkimustoimikunta päättää tutkimusrahoituksen myöntämisestä alueellaan hakemusten perusteella. Terveydenhuollon toimintayksikköä ylläpitävä kun-

ta, kuntayhtymä, valtion mielisairaala tai sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetty palvelujen tuottaja voivat hakea terveyden tutkimuksen rahoitusta.

Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa valtakunnallisen asiantuntijoista koostuvan terveyden tutkimuksen arviointiryhmän. Arviointiryhmän tehtävänä on arvioida terveyden tutkimuksen laatua, määrää ja tuloksellisuutta sekä painoalueiden ja tavoitteiden saavuttamista kuluneella nelivuotiskaudella ja tehdä sosiaali- ja terveysministeriölle ehdotus yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoituksen jakamisesta. Aluehallintovirasto maksaa kuukausittain tutkimusrahoituksen erityisvastuualueen tutkimustoimikunnalle, joka maksaa rahoituksen edelleen hankkeiden toteuttajille.

Terveydenhuoltolain 79 §:ssä säädetään yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoituksen jakamisesta siirtymäkaudella vuosina 2012 - 2015. Lain 61 § ja 63 §:n 2 momenttia tutkimusrahoitusta koskevilta osin sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2012. Sosiaali- ja terveysministeriö päättää tutkimusrahoituksen jakamisesta erityisvastuualueille vuosille 2012–2015 prosentiosuuksina kolmelta edelliseltä vuodelta, joilta tiedot ovat saatavissa, kertyneiden julkaisupisteiden perusteella. Rahoituspäätös perustuu vuosien 2008 - 2010 julkaisupisteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö on tehnyt asiaa koskevan päätöksen 15 päivänä helmikuuta 2012. Sen mukaan nelivuotiskautena 2012 - 2015 rahoitus valtion talousarviossa kunkin vuonna tarkoitukseen varatusta määrästä jaetaan Helsingin yliopistollisen keskussairaalan erityisvastuualueelle 36,4 prosenttia, Turun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueelle 16 prosenttia, Tampereen yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueelle 20,3 prosenttia, Kuopion yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueelle 14,2 prosenttia ja Oulun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueelle 13,1 prosenttia.

Erikoissairaanhoidon lain (1062/1989) 7 ja 9 §:ssä määritellään sairaanhoitopiirit sekä todetaan, että erityistason sairaanhoidon järjestämistä varten maa jaetaan sairaanhoitopiiriin lisäksi erityisvastuualueisiin. Kunkin erityisvastuualueeseen kuuluu sellainen sairaanhoitopiiri, jonka alueella on lääkärinkoulutusta antava yliopisto. Lain mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan säännökset siitä, mitkä ovat erityisvastuualueita ja mitkä sairaanhoitopiirit kuuluvat mihinkin erityisvastuualueeseen. Vuoden 2012 loppuun asti erityisvastuualuejako määriteltiin erityistason sairaanhoidon erityisvastuualueista annetulla valtioneuvoston päätöksellä (1077/1990). Valtioneuvosto antoi 13 päivänä joulukuuta 2012 vuoden 2013 alusta voimaan tulleen asetuksen erityistason sairaanhoidon erityisvastuualueista (812/2012). Asetuksen mukaan Vaasan sairaanhoitopiiri kuuluu Turun erityisvastuualueeseen, kun se aikaisemmin kuului Tampereen erityisvastuualueeseen.

Terveydenhuoltolain yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoitusta koskevassa sääntelyssä ei ole otettu huomioon tilannetta, jossa erityisvastuualuejako muuttuu kesken nelivuotiskauden.

2 Ehdotetut muutokset

Sosiaali- ja terveysministeriö tekee päätökset yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoituksen jakautumisesta prosenttiosuuksina viiden erityisvastuualueen kesken nelivuotiskaudeksi kerrallaan. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi terveydenhuoltolain 61 §:ään säännös, jonka mukaan, jos erityisvastuualuejako muuttuu kesken nelivuotiskau-

den, muutos otetaan huomioon yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoituksen jakautumisessa erityisvastuualueille. Säännös mahdollistaisi nelivuotiskaudeksi tehdyn ministeriön päätöksen muuttamisen kesken nelivuotiskauden aluejaon muutoksen johdosta. Muutos mahdollistaisi sen, että terveydenhuollon yksikössä tehty tutkimustoiminta hyödyttäisi kyseistä aluetta aluerajojen muuttumisesta huolimatta yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoituksen jakamisessa.

Terveydenhuoltolain 79 § koskee siirtymäkautta vuosina 2012 - 2015. Säännökseen esitetään lisättäväksi vastaavan maininta, jos erityisvastuualuejako muuttuu siirtymäkauden aikana, otetaan muutos huomioon rahoituksen jakautumisessa erityisvastuualueille. Säännös mahdollistaa sen, että Sosiaali- ja terveysministeriön terveydenhuoltolain 79 §:n nojalla tekemään päätöstä yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoituksen jakautumisesta prosenttiosuuksina erityisvastuualueille voitaisiin muuttaa erityisvastuualuejaon muuttumisen vuoksi. Tällöin Vaasan sairaanhoitopiirissä vuosina 2008 - 2010 ansaitut julkaisupisteet otettaisiin huomioon Tampereen erityisvastuualueen sijasta Turun erityisvastuualueella. Tällöin kullakin alueella ansaitut julkaisupisteet kohdistuisivat kyseisen alueen hyödyksi tutkimusrahoituksen jakautumisessa.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole vaikutuksia valtion talouteen. Yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoitus maksetaan valtion talousarvion momentilta 33.60.32, jolle on vuonna 2013 varattu määrärahaa 31 miljoonaa euroa. Valtiontalouden kehyspäätöksessä vuosille 2014 - 2017 kyseiselle momentille on varattu 30 miljoonaa euroa.

Muutos vaikuttaa erityisvastuualueiden saamiin jako-osuuksiin. Vaasan sairaanhoitopiiriin siirtyminen Tampereen erityisvastuualueelta Turun erityisvastuualueelle muuttaisi Tampereen ja Turun erityisvastuualueiden saamaa prosenttiosuutta rahoituksesta siten, että Tampereen erityisvastuualueen rahoitusosuus vähenisi 20,3 prosentista 18,0 prosenttiin ja Turun erityisvastuualueen osuus kasvaisi 16,0 prosentista 18,3 prosent-

tiin. Muutos vaikuttaisiin tutkimusrahoituksen jakautumiseen erityisvastuualueiden kesken vuosina 2014 ja 2015. Kun valtiontalouden kehyksissä vuosille 2014 ja 2015 on varattu 30 miljoonaa euroa, vaikutus olisi 690 000 euroa vuosittain.

Vastaava tilanne syntyy, jos erityisvastuualuejakoa muutetaan uudelleen siirtymäkauden aikana ennen vuoden 2015 loppua. Tällöin siirtyvän alueen vuosina 2008 - 2010 ansaitsemat julkaisupisteet otetaan siirtohetken jälkeen huomioon uuden aluejaon mukaisesti.

Terveystieteiden tutkimusrahastoja koskeva 61 §:n muutos mahdollistaa ministeriön rahoituspäätöksen muuttamisen siirtymäajan jälkeen. Valtakunnallinen terveyden tutkimuksen arviointiryhmä päättää kriteereistä, joilla se arvioi tutkimustoimintaa ja tekee ehdotuksen tutkimusrahoituksen jakautumisesta. Ehdotus perustuu edellisen nelivuotiskauden tutkimustoimintaan. Valtakunnallista arviointiryhmää ei ole vielä perustettu eivätkä tutkimustoiminnan arvioinnissa käytettävät perusteet ole vielä tiedossa, mutta säännös mahdollistaisi

aluejaon muutosten ottamisen huomioon rahoituksen jakautumisessa kesken nelivuotiskauden.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun aikana on kuultu sairaanhoitopiirejä. Kaikki lausunnon antaneet tahot pitivät esitystä kannatettavana.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014. Muuttuneita säännöksiä on tarkoitus soveltaa ensimmäisen kerran vuoden 2014 valtion talousarvion momentilla 33.60.32 yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen varatun määrärahan jakamiseen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**terveydenhuoltolain 61 ja 79 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 61 §:n 2 momentti ja 79 §:n 3 momentti seuraavasti:

61 §

Yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoitus

Yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen myönnetään valtion rahoitusta erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille, jotka päättävät tutkimusrahoituksen osoittamisesta tutkimushankkeille. Rahoitusta maksetaan erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille sosiaali- ja terveysministeriön neljäksi vuodeksi kerrallaan tekemän päätöksen mukaisesti. Ministeriön päätös perustuu tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden toteutumiseen sekä tutkimuksen laatuun, määrään ja tuloksellisuuteen edellisellä nelivuotiskaudella. Jos erityisvastuualueiden aluejako muuttuu nelivuotiskauden aikana, muuttunut aluejako otetaan huomioon sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä.

79 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Lain 61 §:ää ja 63 §:n 2 momenttia tutkimusrahoitusta koskevilta osin sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2012. Sosiaali- ja terveysministeriö päättää kuitenkin tutkimusrahoituksen jakamisesta erityisvastuualueille vuosille 2012–2015 prosenttiosuuksina kolmelta edelliseltä vuodelta, joilta tiedot ovat saatavissa, kertyneiden julkaisupisteiden perusteella. Jos erityisvastuualueiden aluejako muuttuu ennen vuoden 2015 loppua, muuttunut aluejako otetaan huomioon sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 27 päivänä kesäkuuta 2013

Pääministerin estyneenä ollessa, ulkoasiainministeri

ERKKI TUOMIOJA

Peruspalveluministeri *Susanna Huovinen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

terveydenhuoltolain 61 ja 79 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 61 §:n 2 momentti ja 79 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

61 §

61 §

Yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoitus

Yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoitus

Yliopistotasaiseen terveyden tutkimukseen myönnetään valtion rahoitusta erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille, jotka päättävät tutkimusrahoituksen osoittamisesta tutkimushankkeille. Rahoitusta maksetaan erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille sosiaali- ja terveysministeriön neljäksi vuodeksi kerrallaan tekemän päätöksen mukaisesti. Ministeriön päätös perustuu tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden toteutumiseen sekä tutkimuksen laatuun, määrään ja tuloksellisuuteen edellisellä nelivuotiskaudella.

Yliopistotasaiseen terveyden tutkimukseen myönnetään valtion rahoitusta erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille, jotka päättävät tutkimusrahoituksen osoittamisesta tutkimushankkeille. Rahoitusta maksetaan erityisvastuualueiden tutkimustoimikunnille sosiaali- ja terveysministeriön neljäksi vuodeksi kerrallaan tekemän päätöksen mukaisesti. Ministeriön päätös perustuu tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden toteutumiseen sekä tutkimuksen laatuun, määrään ja tuloksellisuuteen edellisellä nelivuotiskaudella. *Jos erityisvastuualueiden aluejako muuttuu nelivuotiskauden aikana, muuttunut aluejako otetaan huomioon sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä.*

79 §

79 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Lain 61 § ja 63 §:n 2 momenttia tutkimusrahoitusta koskevilta osin sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2012. Sosiaali- ja terveysministeriö päättää tutkimusrahoituksen jakamisesta erityisvastuualueille vuosille 2012–2015 prosenttiosuuksina kolmelta edelliseltä vuodelta, joilta tiedot ovat saatavissa, kertyneiden julkaisupisteiden perusteella.

Lain 61 §:ää ja 63 §:n 2 momenttia tutkimusrahoitusta koskevilta osin sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2012. Sosiaali- ja terveysministeriö päättää *kuitenkin* tutkimusrahoituksen jakamisesta erityisvastuualueille vuosille 2012–2015 prosenttiosuuksina kolmelta edelliseltä vuodelta, joilta tiedot ovat saatavissa, kertyneiden julkaisupisteiden perus-

-----
teella. Jos erityisvastuualueiden aluejako muuttuu ennen vuoden 2015 loppua, muuttunut aluejako otetaan huomioon sosiaali- ja terveysministeriön päätöksessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .